

A PLANTA DE COMPOSTAXE DE MOUGA: GOLPE DE GRACIA AO RECICLADO NA GALIZA

MANUEL SOTO CASTÑEIRAS

A

intención da Xunta, de desfacer-se da planta de reciclado de Mougá, semella ben patente ao enviar a COTOP o seu equipo especialista en incineración, formado polas mesmas persoas que redactaron

o Plan das Incineradoras para o tratamento de R.S.U., con Felipe Macias a cabeza. Isto, cando existen nas Universidades Galegas, outros profesionais especializados no tema do compost.

O resultado do informe, é a recomendación do peche da planta, ou a súa reconversión en estación de transferencia cara a próxima incineradora a situar en Meirama, baseando-se para elo unicamente

na inexistencia de beneficios na planta de reciclado. Semella a luz deste oportuno informe, que calquera actividade en torno ao tratamento das basuras debe xenerar uns beneficios netos. A caso a incineración prevista no plan da Xunta, que require inversións por mais de 20.000 millóns, vai a xenerar algún tipo de beneficios?. O informe de tal equipo técnico cabe tildá-lo cando menos de pouco serio e superficial.

A irresponsabilidade de Erpo e dos governantes dos concellos da Mancomunidade, con Narón e Ferrol a Cabeza, se non cambian muito as cousas, vai a dar ao traste coa única experiencia real de reciclado na Galiza, e cortar de raíz os froitos do traballo de base de tantas persoas sensibilizadas co meio ambiente e a conservación da natureza. Segundo semella, Cuiña e as incineradoras levan as de gañar.

A PLANTA DE RECICLADO DE MOUGA

Cunha inversión total de 400 millóns de ptas, aportados polos concellos da Mancomunidade de Ferrolterra (230 millóns), a Diputación de A Coruña (70) e a Xunta de Galiza (100), segundo un proxecto que arranca de mediados dos 80, no verán de 1991 foi posta en marcha esta planta de reciclado de residuos sólidos urbanos.

O proxecto técnico prevé o tratamento nesta planta dos residuos de tipo urbano ou asimilábeis da Mancomunidade, a través da separación selectiva das diferentes fraccións das basuras, e o compostaxe da fracción orgánica. Parte desta fracción orgánica dedicará-se a produción de lombrices vermellas, destinadas a alimentación animal, e de humus, para o acondicionamento de solos de invernadeiro. Outras fraccións como os metais e o vidro serán vendidos directamente, así como a maior parte do compost, que constitue un excelente abono orgánico e biolóxico. No proceso produce-se unha pequena fracción de rechazos, non reciclábeis, para os que se prevé a construción dun vertedeiro controlado.

Para a súa explotación asinou-se

un convenio por 10 anos coa empresa Erpo, no que se contemplaba un canon de explotación de cero pesetas. Por tanto, a venda dos produtos reciclábeis e do compost, xuntamente coa lumbricultura, considerava suficiente para rendabilizar a operación da planta. A construción e costes de funcionamento do vertedeiro controlado correrían tamén da man de Erpo.

A previsión de postos de traballo é de 7 persoas na sección de reciclado, e de 3 persoas na sección de lombricultura, que entraría en funcionamento uns meses despois de facé-lo a planta de reciclado.

O AFLORAMENTO DOS PROBLEMAS: MANIPULACION E LUITA DE INTERESES.

Até aquí o proxecto técnico, dado a coñecer públicamente, e que se axusta a alternativa do reciclado integral dos residuos. Semella que esta alternativa de tratamento dos residuos sólidos urbanos ía a ser unha actividade rendábel, que permitiría crear postos de traballo e mesmo beneficios a empresa explotadora, sen lles costar ren aos concellos implicados nen a Administración da Xunta. O tratamento dos residuos urbanos tiña-se convertido así nun transparente negocio pero, como veremos, ficou nun simple negocio eleitoral.

En plena campaña das eleccións municipais de 1991, en maio, inaugura-se a planta a bombo e platillo, aínda que a data contemplada no contrato, posterior, é a do 11 de setembro. Xá en outubro aparecen os problemas de funcionamento,

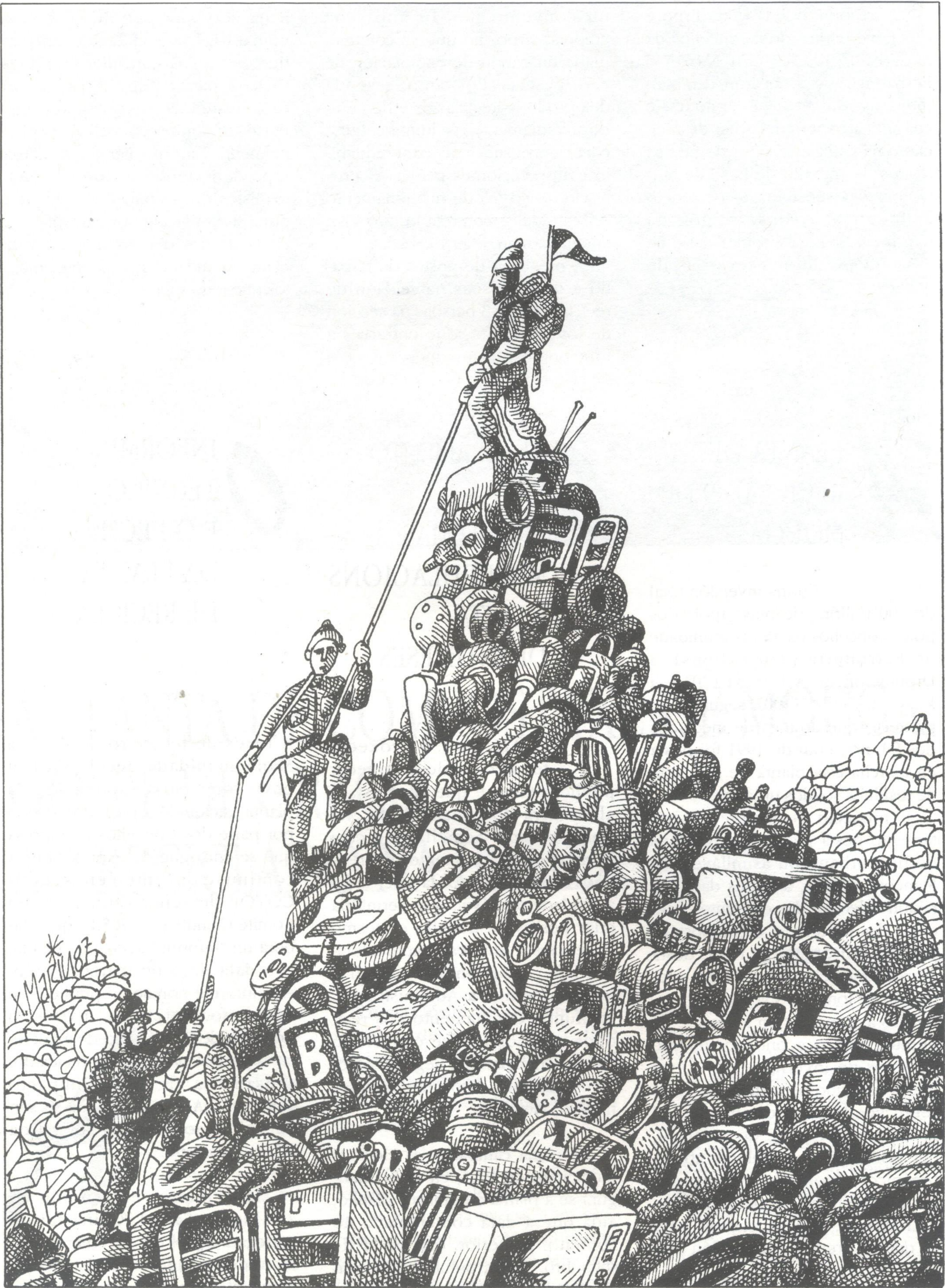
achacados por parte da empresa concesionaria a chegada de todo tipo de materiais, incluídos residuos tóxicos, para os que a planta non está deseñada, mentres que por parte de algúns concellos, principalmente Narón e Ferrol, acusan a Erpo de incumprimento de contrato. Estes dous concellos van a ter unha actitude claramente diferenciada da dos demais membros da Mancomunidade, nos acontecementos que logo sucederán.

O INFORME TECNICO E O PECHE DA PLANTA DE RECICLADO

A finais de febreiro de 1992, a Mancomunidade decide sacar a novo concurso a explotación da planta, incluíndo a paga dun canon por parte dos Concellos á empresa que se encargue da explotación. A continuación entra en xogo a COTOP do señor Cuiña, co seu Comité Científico de R.S.U, que elabora un "informe" acerca da planta, con data do 5 de marzo. Porén, este informe non se fai público, de momento. O 20 de marzo, o Concello de Ferrol procede a decretar o peche da planta de reciclado, acusando-a de grave impacto ambiental. A decisión toma-se sen consultar aos demais socios da Mancomunidade.

Mais adiante, en reunión co alcalde de Ferrol, Cuiña fai-lle entrega a aquel do documento técnico, declarando: "...o sistema de compost é inviábel, ao menos no

OPINIÓN
ADEGA

senso económico, de forma que a planta de compost deve converterse nunha planta de transferencia...” cara ás novas incineradoras a instalar. Continua Cuiña: “... a alternativa do goberno galego, para a cal me deu o apoio o alcade de Naron, seremos capaces de sacá-la adiante”. Dias atrás, Naron e a COTOP acordan unha colaboración por mais mais de 100 millóns de ptas, destinadas a mellora do servizo de limpeza, cantidade mui superior a invertida por este Concello na propia planta de Mougá.

Con esta situación a vista, a Xunta xestiona o vertido de residuos urbanos nas escombres de As Pontes, e pronuncia-se non só pola paralización da planta de reciclado, senón tamén pola paralización do proceso de concurso público para a adxudicación da explotación da planta.

Mentres tanto, na primeira semana de abril, os concellos da Mancomunidade presentan un recurso contra a actuación da Comisión de Goberno do Concello de Ferrol, por posíbel prevaricación na paralización da planta de Mougá. A finais de Abril, Xunta e Goberno Civil fan pública a intención de impugnar o peche da planta de reciclado. O informe técnico non se tiña variado.

POSIVEIS ACTUACIONES PARA A MELLO- RA DA PLANTA DE RECICLADO

Podemos afirmar que a planta foi construída e posta en marcha en precáριο, derivando-se os seus problemas de dous factores determinantes. O primeiro deles é a

pouca clarificación acerca de como se vai facer a separación das diferentes partes da basura, pois a maioría dos concellos implicados non iniciaron os plans de separación e recuperación en orixen (do vidro, papel, etc), e a planta de compost, non conta con todos os elementos técnicos para unha clasificación e separación o suficientemente efectiva.

O outro aspecto, é o da comercialización do compost, hoxe totalmente descoñecido na Galiza. Porén, os responsáveis da planta non consideraron necesario a realización dalgún tipo de campaña informativa e de divulgación deste produto. O mercado particular non existe practicamente. Tampouco se consideraron outras alternativas como a utilización do compost na recuperación de zonas erosionadas, sexa por incéndios, minería, etc, das que non nos fallan extensións neste país.

Só algúns dos concellos da Mancomunidade, presumivelmente aqueles mais perxudicados polo peche da planta, e que non tomaron parte nas componendas coa Xunta, apuntaron medidas que poderían mellorar o funcionamento da planta de reciclado. Entre elas:

- 1) Clausura e selado do vertedeiro incontrolado de Ferrol, algo ao que este concello se negou sistematicamente.
- 2) Construción dun foso de recepción de residuos na Planta de reciclaxe.
- 3) Construción dun vertedeiro de inertes non recicláveis.
- 4) Control e proibición absoluta do vertido de aceites, residuos tóxicos e clínicos que podan danar o proceso de reciclado.
- 5) Servício de recollida selectiva de lixo, co obxectivo de seleccionar e reciclar previamente algúns materiais como vidro, papel, etc; é diver, separación selectiva en orixen.
- 6) Promoción e abertura de canles de comercialización do compost.

